

KÜRESEL TİCARETTE YENİ KURALLARA HAZIRLIKLIL OLALIM

Önümüzdeki sene küresel ticaret oyununa yeni kuralların eklenmesi bekleniyor. Ticari ulaşım ve mal ticaretinde karbon emisyonu düzenlenmesi gibi... AB'nin ithalatta almayı planladığı Karbon Düzenlemesi Vergisi ilave maliyete yol açabilir. Küresel ticaret ivmesi azalıyor. 2019'da küresel mal ve hizmet ticaretinin büyüme hızının son 10 yılın en düşük oranına gerilemesi ve yüzde 1,5 civarında gerçekleşmesi bekleniyor.

Küresel ticaret ivmesi azalıyor. 2019 yılında küresel mal ve hizmet ticaretinin büyüme hızının son 10 yılın en düşük oranına gerilemesi ve yüzde 1,5 civarında gerçekleşmesi bekleniyor.

Bunun sonucunda uluslararası ticaret hacminde 420 milyar dolarlık kaybın ortaya çıktığı hesaplanıyor. Çin'in ihracatı 67 milyar dolar, Almanya'nın ihracatı ise 62 milyar dolar düştü.

Dünya ekonomileri için zor bir sene geride bırakılıyor. Son dönemde küresel ölçekte hafif de olsa bir iyileşme kaydediliyor. Dolayısıyla 2020'de küresel ticaretin 2019'a göre nispeten daha iyi olması ve yüzde 1,7 büyümesi öngörülüyor.

Ticaret savaşları ihtimali tamamen rafa kalkmamış olsa da ABD ve Çin arasındaki mini anlaşma, Brexit ile ilgili belirsizliğin kalkması, gelişmiş ülkelerdeki düşük faiz politikalarının sürmesi küresel ticaretteki iyileşme için fırsat olarak görülüyor.

E-ticaret platformlarının yaygınlaşması ve blok zinciri teknolojisinin ticari maliyetleri düşürmesi, üç boyutlu baskı ve artan sınır ötesi üretim süreçleri küresel değer zincirlerini kısaltmakta ve güçlendirmekte. Bu durum operasyonel riskleri azalttığından ticari akımlara olumlu yansımakta.

Risk unsurları olarak, seçim dönemine giren ABD'de Başkan Trump'ın popülist politika uygulama ihtimalinin artması, Avrupa otomotiv endüstrilerine karşı ilave gümrük vergileri getirme ihtimali, korumacılığın yaygınlaşması (-ki, 2019 yılında yaklaşık bin 290 yeni ticari bariyer ortaya çıktı, ABD'nin ortalama gümrük vergileri 2017 yılından beri iki katına çıktı) ön plana çıkıyor.

Önümüzdeki sene küresel ticaret oyununa yeni kuralların eklenmesi de bekleniyor. Ticari ulaşım ve mal ticaretinde karbon emisyonu düzenlenmesi gibi...

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı

Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

(Eurochambres) Başkan Yardımcısı

İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve

Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi

baskanlik@tobb.org.tr

Özellikle AB'nin ithalatta almayı planladığı Karbon Düzenleme Vergisi buraya yapılan ticarete ilave maliyete yol açabilir. Bir puanlık bir vergi artışının AB'ye yapılan ihracatta 7 milyar dolarlık bir kayba neden olması ve Rusya, ABD ve Çin'den bölgeye yapılacak ihracatı olumsuz etkilemesi beklenebilir.

Öte yandan ABD ile Çin arasındaki gerilim ticarete azalmış gibi gözükse de jeopolitik alanda devam ediyor. ABD'nin etkisiyle NATO'nun Rusya, terörizm gibi geleneksel tehditlere yenilerini eklediğini görüyoruz. Bunların başında Çin geliyor. Çin soğuk savaşın bitiminden beri ABD'nin radarındaki öncelikli tehdit durumunda denilebilir. Artık Çin, NATO'nun gündemine girmiş görünüyor

Dev ölçekteki ekonomisi, her geçen gün büyüyen askeri gücü, hatırı sayılır istihbarat kapasitesi ile başta yapay zekâ ve 5G olmak üzere teknoloji geliştirme çabaları ABD'yi endişelendiriyor. Karşı hamlelerle kontrol altında tutmaya çalışıyor. Bir yandan ticaret savaşları sürüyor. Ayrıca Çin'e karşı, Uzakdoğu'da müttefiklerinin sayısını artırmaya çalışıyor. Uzaya hâkim olmayı, Çin'in istihbarat faaliyetlerini sınırlamayı, teknolojik ilerlemesini yavaşlatmaya çalışıyor.

Çin'in Afrika, Ortadoğu ve Avrupa'ya uzanan ve bu pazarlara ulaşmayı hedefleyen Yol ve Kuşak Projesi'nin siyasi ve güvenlik yan çıktıkları ayrıca tedirginlik yaratıyor. Neredeyse bir trilyon dolara mal olacak projelerin başarısı bu hat boyunca güvenliğin sağlanmasına bağlı. Bu bağlamda Çin'in ekonomik, politik, kültürel ve askeri nüfusunun yayılması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkıyor. Nitekim Çin'in Doğu Türkistan'da Uygur Türkleri'ne karşı sahnelediği insanlık dışı uygulamalara başta İslam ülkeleri olmak üzere sergilenen tepkisizlik ve duyarsızlık bu nüfusun ölçüsünü ve geleceğini anlamakta iyi bir örnek olabilir.

Dolayısıyla son NATO zirvesinin geride bırakacağı en önemli iz, Çin'in NATO'nun radarında yerini almış olmasıdır. Trump'ın Çin kaygısı, NATO'yu daha önemli hale getiriyor. Çin'i radarlarına alan NATO'nun yeni bir dinamizm kazanacağı, bu çerçevede değişim ve adaptasyon yaşayacağı da söylenebilir. Dünyada bunlar yaşanırken Türkiye de önemli bir politik atak başlattı. Libya, Akdeniz'deki uzun vadeli çıkarlarımız için hayati öneme sahip bir çıpa haline dönüştü. İki ülke arasında yapılan "Deniz Yetki Anlaşması", Doğu Akdeniz'in tartışmalı tablosunu ve dinamik dengelerini Türkiye lehine değiştirirken, yeni bir dalgalanmayı da tetiklemiş oldu. Avrupa Birliği'nden anlaşmaya tepki geldi. Bunun nedeni, Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan'ı Akdeniz'de sınırlamasıdır.

Türkiye, anlaşmayı hayata geçirmek için uluslararası hukukun gerektirdiği koşulları yerine getirecek adımları atmaya sürdürüyor. Anlaşmanın Türkiye açısından en güçlü yönü, imzanın Birleşmiş Milletlerin meşru hükümet olarak tanıdığı Libya Ulusal Hükümeti ile atılmış olmasıdır. Anlaşmanın hüküm ifade etmesi, Libya hükümetinin iş başında kalmasına bağlı. Nitekim hükümet konunun önemine binaen Libya ile bir dizi askeri, teknik ve istihbarat anlaşması imzaladı.

Diğer taraftan Libya'da iktidarı ele geçirmeye çalışan Hafter cephesi sadece yasa dışı örgüt olmanın dışında Doğu Akdeniz'de Deniz Yetki rekabetinde tabloyu değiştirmeye çalışan bir vekil aktöre dönüşmüş durumda. Hafter'i harekete geçirenler Doğu Akdeniz'de istediklerini almanın yolunun meşru Libya hükümetini yok etmekten geçtiğini biliyorlar ve stratejilerini buna göre kurmuş görünüyorlar. Dolayısıyla Türkiye Akdeniz'de kuşatma altına girmemek için mevcut hükümeti desteklemek durumunda.